

**Projekt Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod
ORP Přelouč byl spolufinancován z prostředků Evropského fondu
pro regionální rozvoj**

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

**ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ
pro správní obvod ORP PŘELOUČ**

ZADAVATEL: **MĚSTO Přelouč**
ZPRACOVAL: **Urbaplan spol. s r.o.**

Prosinec 2008

OBSAH

1. SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA DLE PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

A Pilíř hospodářský

- A 1. Hospodářská základna, veřejná ekonomika
- A 2. Dopravní a technická infrastruktura

B Pilíř soudržnosti obyvatel

- B 1. Obyvatelstvo, zdravotní a sociální péče, kultura
- B 2. Sport a tělovýchova

C Pilíř environmentální

- C 1. Geologie
- C 2. Hydrologie a klimatologie
- C 3. Půdní fond
- C 4. Zatížení životního prostředí
- C 5. Ochrana přírody

2. VYHODBOCENÍ VYVÁŽENOSTI VZTAHU TŘECH PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

3. VYHODNOCENÍ POTENCIONÁLNÍCH STŘETŮ ZAMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ A LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚSES

1. SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA DLE PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

A PILÍŘ HOSPODÁŘSKÝ

A 1. Hospodářská základna, veřejná ekonomika

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Relativně dostatek rozmanitých pracovních příležitostí (Pardubice, Kolín)	Koncentrace ekonomické činnosti do větších center (Pardubice, Kolín)
Průmyslová tradice regionu	Nevyhovující stavební a dopravně technický stav komunikací
Vyhovující síť silnic, železnic, cyklotras, autobusových linek	Většina malých obcí s nízkou ekonomickou stabilitou
Přirození vazby na Pardubice a Kolín	Nadměrná hluková zátěž lokalit s vysokou intenzitou dopravy
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Využití prostředků z rozvojových programů pro podporu malého a středního podnikání, soukromého zemědělského hospodaření, využití potenciálu obnovitelných energií	Útlum veřejné dopravy, zvyšování koncentrace individuální dopravy
Možnost využití budov opuštěných areálů pro výrobní funkci	
Pravidelné pořádání trhů (Valy)	

A 2. Dopravní a technická infrastruktura

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Vyhovující síť silnic a železničních tratí	Přetíženost úseků hlavní silniční sítě
Vyhovující síť autobusových linek se stabilním počtem přepravovaných osob, další budování integrované dopravy pro optimalizaci obslužnosti území	Nevyhovující stavební a dopravně technický stav komunikací
Hustá síť cyklotras	Nedostatek finančních prostředků na stavby, opravy a údržbu silniční sítě
Nastavené dobré podmínky pro zvyšování rozvoje ekologicky šetrných forem dopravy	Nedostatečná dopravní obslužnost části území
	Chybějící oddělení pěší a cyklistické dopravy od automobilové dopravy, velký počet nebezpečných a rizikových míst na stávajících cyklotrasách
	Nadměrná hluková zátěž některých lokalit s vysokou intenzitou dopravy
	Nárůst individuální automobilové dopravy na úkor využívání veřejné dopravy
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Rychlé železniční spojení s metropolemi (Praha, Pardubice)	Nedostatek finančních zdrojů na reprodukci a rozvoj infrastruktury
Zajištění vyššího podílu veřejné hromadné dopravy na celkových přepravních výkonech	Útlum veřejné dopravy, zvyšování koncentrace individuální dopravy
Podpora rozvoje cykloturistiky	Střed ochránců přírody s realizací plavební cesty (splavnění Labe)

B PILÍŘ SOUDRŽNOSTI OBYVATEL

B 1. Obyvatelstvo, zdravotní a sociální péče, kultura

Bydlení

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Převažující typ bydlení v rodinných domech se zahradou. Zájem o stavební parcely v obcích	Chátrající a neobydlené domy, vysoké průměrné stáří domů
	Návesní prostor znehodnocený průjezdovou dopravou
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Obecný trend zkvalitňování bydlení v důsledku ekonomického růstu	Tlak developerů na vytváření větších lokalit satelitního bydlení
Záchrana neobydlených domů k rekreační funkci	

Sociodemografické podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Relativně nízká nezaměstnanost	Vysoká intenzita vyjížděky do zaměstnání
Dobrá vzdělanostní struktura obyvatel	Úbytek počtu trvale bydlících obyvatel migrací
Dostatečná občanská vybavenost	Růst počtu domácností osamocených starších občanů
	Útlum společenského života v obcích
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Blízkost krajského města – občanská vybavenost (úřady), pracovní příležitosti (Pardubice, Kolín),	Hrozba nezaměstnanosti pramenící ze zániku nebo omezení výroby v nosných podnicích
Rozvoj sociální péče s podporou obce a kraje	

B 2. Sport a tělovýchova

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Kvalitní přírodní podmínky obcí	Poloha mimo oblasti cestovního ruchu
Rekreační prostor Břehy, Lohenice, Mělice	
Dobré podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku	Narušení venkovského rázu zástavby
Možnost chalupaření, zahradničení	Chybějící zařízení pro sport
Existence nkp, kp	
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Poskytnutí rekreačního zázemí obyvatelům Pardubic, Kolína	Chybějící prostředky umožňující další rozvoj rekreace
Poptávka po rekreačním bydlení, rozšíření nabídky ubytování	
Růst zájmu o domácí turistiku	
Zřízení rekreačních a sportovních ploch	

C PILÍŘ ENVIRONMENTÁLNÍ

C 1. Geologie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Zásoby nerostných surovin -manganové rudy a žuly	
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY

C 2. Hydrologie a klimatologie

Hydrologie a klimatologie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Zpracování podrobných dokumentů v oblasti vodního hospodářství a protipovodňové prevence	Urychlení odtoku povrchových vod vlivem nevhodného hospodaření a urbanizaci ploch
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Realizace opatření vedoucí k zvyšování záchyty vod v krajině	Zvýšení povrchového odtoku vlivem nevhodné urbanizace území a
další preventivní opatření vedoucí ke snižování povodňových stavů	vlivem nevhodného zemědělského a lesního hospodaření

Kvalita vody

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Snaha o dlouhodobé snižování znečištění povrchových a podzemních vod	Znečištění povrchových toků vlivem nedostatečného čištění odpadních vod
Relativně malá míra znečištění povrchových a podzemních vod v současné době v celkovém pohledu	Přímý negativní vliv zemědělského, lesního hospodaření, a neřešených starých ekologických zátěží na kvalitu podzemních a povrchových vod
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Pokračování v trendu zlepšování jakosti povrchových i podzemních vod a odstraňování stávajících a potenciálních zdrojů znečištění	Kontaminace podzemních a povrchových vod neřešenými starými ekologickými zátěžemi
Navýšení finančních dotací na zlepšení a navýšení podílu čištěných odpadních vod	Umísťování problematických a neadekvátních záměrů do citlivých oblastí, do blízkosti ochranných pásem zdrojů pitné vody

Vodní hospodářství

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Nadprůměrné napojení obcí na veřejný vodovod	Značné stáří rozvodných sítí, velké ztráty při distribuci ke konečnému spotřebiteli
	Snížení kvality povrchových vod vlivem nevhodného hospodaření v krajině
	Nízký podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci
	Velké množství objektů s nevyhovujícím způsobem čištění odpadních vod
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Rekonstrukcí vodovodní sítě dojde k významným úsporám distribuované vody i k úsporám ekonomickým	Nedostatečná ochrana jímacích území zdrojů pitné vody
Ochrana územních rezerv pro lokality akumulace povrchových vod	Ohrožení kvality povrchových a podzemních vod vlivem nečištění odpadních vod
Zvyšování podílu čištění odpadních vod, jejich množství a kvality	
Budování a modernizace kanalizačních systémů a ČOV v obcích	

C 3. Půdní fond

Kontaminace půd

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Koncepční dokumenty zohledňující problematiku degradace a kontaminace půd	Výskyt kontaminovaných půd zapříčiněný starými ekologickými zátěžemi
	Malý podíl ekologického zemědělství a alternativního hospodaření
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Implementace koncepcí a opatření přispívajících ke zlepšení půdních vlastností	Další ekonomické aktivity zvyšující kontaminaci nebo degradaci půdy
Cílená podpora ekologických a alternativních forem hospodaření (finanční, organizační)	

Půdní fond

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Dostatečná výměra kvalitní zemědělské půdy	Pokračující trend realizací investičních záměrů na zemědělské půdě
Půdní a produkční podmínky umožňující různorodost zemědělského hospodaření, vhodné podmínky pro rozvoj alternativního zemědělství	Značně pozměněná druhová i věková struktura lesních porostů s vlivem na jejich autoregulační schopnosti a ekologickou stabilitu
Značná rozloha meliorovaných pozemků	Rozsáhlé plochy imisně poškozených lesních porostů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Využití vhodných pozemků (neobhospodařovaných zemědělsky) pro pěstování energetických plodin	Další pokles zemědělské výroby vedoucí k devastaci krajiny
Posilování mimoprodukčních funkcí zemědělského hospodaření a využívání půdy ležící ladem pro ekologicky šetrné aktivity	Přetrvávající trend tradičního produkčního zemědělství, zanedbávání údržby krajiny
Pokračování omezování půdní eroze zatravněním orné půdy zároveň umožňující nárůst živočišné výroby	Absence aktuálních oborových rozvojových programů
Využití kapacit a možností rozvoje cestovního ruchu jako jednoho z aspektů revitalizace venkova a krajiny	Narušení krajinného rázu nevhodnými stavebními zásahy, plošně významnou unifikaci kultur pozemků a jejich scelování, neuvážené zalesňování TTP, likvidace remízů, účelových cest a doprovodné zeleně
	Další rozvoj stavební činnosti na úkor zemědělské a lesní půdy

C 4. Zatížení životního prostředí

Staré ekologické zátěže

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
	Přítomnost starých ekologických zátěží
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Odstraňování starých ekologických zátěží a kontaminace životního prostředí, využití sanovaných ploch pro rozvoj území	Nedostatek finančních prostředků pro podporu odstranění starých ekologických zátěží
Pokračování a dokončování v sanaci, rekultivaci a revitalizaci území	

Kvalita ovzduší

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Snížení produkovaných emisí do ovzduší	Rostoucí podíl automobilové dopravy na znečištění ovzduší zejména v zastavěných částech obce
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY

Pokračování v trendu snižování množství škodlivých látek a zvyšování kvality ovzduší	Opětný nárůst emisí z malých stacionárních zdrojů znečištění z důvodu zpětného přechodu využívání fosilních paliv v důsledku zdražování ušlechtilých paliv

Odpady

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Rostoucí podíl tříděného odpadu	Stále nedostatečná prevence vzniku odpadů a černých skládek
Dobré legislativní zabezpečení, zpracování kvalitních plánů odpadového hospodaření	
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Rozšiřování příležitostí třídění odpadu a surovinného nebo energetického využití odpadu	Možný vznik dalších černých skládek a neadekvátního řešení odpadového hospodářství v nově urbanizovaném území
Pokračování ve vzdělávání a osvětě třídění a možnosti využití odpadů jako druhotné suroviny	

Zatížení hlukem

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
	Nadměrná hluková zátěž v území s intenzivní silniční, železniční a leteckou dopravou a ohrožení obyvatel v dotčených územích
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Snižování nadměrné hlukové zátěže území, zklidňování dopravy v zastavěných územích a zlepšování systémů veřejné dopravy	Nekoordinovaný rozvoj území (např. nezohlednění etap výstavby dopravní infrastruktury před obytnou výstavbou)

C 5. Ochrana přírody

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Pestrost hodnotného krajinného a přírodního prostředí, rozmanitost kvalitních přírodních podmínek	Místně snížená krajinná hodnota vlivem špatných způsobů zemědělského hospodaření
Existence řady koncepčních dokumentů a programů v oblasti životního prostředí a ochrany přírody a krajiny	Stagnující proces realizace navržených prvků ÚSES
Relativně zachovalý a atraktivní krajinný ráz	Místně narušené či nedostatečně zabezpečené hydrogeologické vazby v krajině a snížená ekologickostabilizační funkce velké části vodních toků

Relativní zachovalost venkovských sídel	Absence krajinného plánu jako komplexního územně plánovacího podkladu pro ochranu krajiny
	Existence Chvaletické elektrárny
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Alternativní způsoby zemědělského hospodaření a ekologicky šetrné aktivity na zemědělských pozemcích dlouhodobě nevyužívaných nebo nevhodných pro intenzivní hospodaření v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny	Narušení krajinného rázu nevhodnými stavebními zásahy, změnami kultur pozemků a organizací zemědělského půdního fondu
Existence programů a realizace revitalizace krajiny s cílem navýšení ekologické stability přednostně ve zvláště i obecně chráněných územích	Možný vznik nových střetů při realizaci navrhovaných liniových staveb bez náležitého technického řešení
Posílení mimoprodukční funkce zemědělství a lesnictví s důrazem na údržbu a obnovu krajiny	
Podpora obnovy nebo vytvoření vegetační infrastruktury krajiny (polní cesty, doprovodná zeleň)	
Využívání zkušeností EU v oblasti rozvoje území v souladu s principy udržitelného rozvoje	

2. VYHODBOCENÍ VYVÁŽENOSTI VZTAHU TŘECH PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

Na základě rozboru udržitelného rozvoje území je vyhodnocena vyváženost vztahu územních podmínek :

- pro příznivé životní prostředí (pilíř environmentální
- pro hospodářský rozvoj (pilíř hospodářský)
- pro soudržnost společenství obyvatel území (pilíř soudržnosti obyvatel území)

Z údajů a jejich rozboru lze konstatovat, že nejvýznamnější a nejspecifičtější hodnoty sledovaného území byly identifikovány v oblastech environmentálního pilíře – územních podmínkách pro hodnoty životního prostředí, které jsou často unikátní a svým významem v řadě případů přesahují hranice sledovaného území. Významná část těchto hodnot má zabezpečenou ochranu přímo podle konkrétní legislativy, u ostatních hodnot je třeba jejich ochranu a případně i zvyšování hodnot zajistit na úseku územního plánování, které bude tyto hodnoty respektovat a stanoví omezení a podmínky pro další územní rozvoj jak na úrovni ORP, tak na úrovni obcí. Dalším posilováním těchto hodnot bude vytvářeno příznivější životní prostředí pro rozvoj území.

Zajišťování a respektování ochrany přírodních hodnot určitým způsobem omezuje hospodářský rozvoj území.

Území má obecně zhruba průměrné podmínky pro hospodářský rozvoj, v některých specifických oblastech však vykazuje nadprůměrný potenciál pro ekonomický rozvoj (oblast cestovního ruchu, některá průmyslová odvětví, zemědělství). Tento potenciál ekonomického rozvoje umocněn i příznivou geografickou polohou kraje, tradičními vazbami na sousední regiony. Územní předpoklady na zlepšení a dobudování chybějící infrastruktury, pro kvalitnější napojení na okolní regiony a pro rozvoj dalších průmyslových i jiných hospodářských aktivit (vybavenost, služby).

Vzhledem k charakteru území, kde je velká část území více či méně legislativně zajištěna různým stupněm ochrany, jsou územní podmínky pro hospodářský rozvoj limitovány možnými střety

ekonomických aktivit a jejich důsledků s těmito chráněnými územími. Některé druhy hospodářských aktivit jsou těchto území zcela vyloučeny, ostatní musí bez zbytku respektovat podmínky ochrany a přizpůsobit se jim.

Podmínky pro soudržnost společenství obyvatel území jsou dány zejména sociálními aspekty života obyvatel a částečně i aspekty ekonomickými, které ovlivňují kvalitu života a určují celkovou životní úroveň v daném území. Z vyhodnocení stavu a vývoje území vyplývá, že na sledovaném území neprobíhá rozvoj životní úrovně nerovnoměrně.

Mezi územními podmínkami, které tuto soudržnost ovlivňují, je možno zahrnout např. nevhodnou věkovou strukturu na části území, stárnutí obyvatelstva zejména v menších obcích a jejich přechod na rekreační funkci, nerovnoměrná dopravní obslužnost a dostupnost území, nerovnoměrná vybavenost technickou infrastrukturou území, deficity v péči o krajinu, omezené pracovní možnosti v daném území apod.

Disparity udržitelného rozvoje území

- rozvoj nových výrobních aktivit a trend zejména v přímých vazbách na rozvojové oblasti a doprovodné zvyšování kapacit a obytné úrovně území s vyvolanými plošnými nároky na veřejnou infrastrukturu a plochy zemědělské půdy
- veřejná infrastruktura v mnoha případech dožívající nevyhovuje rostoucím nárokům rozvojových aktivit
- střety ochrany přírody s vymezenými plochami těžby a ochrany nerostných surovin

3. VYHODNOCENÍ POTENCIONÁLNÍCH STŘETŮ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ A LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚSES

Jsou posuzovány významné potencionální střety s limity využití území vyplývajících z ochrany přírodních hodnot (ochrana přírody a krajiny, ochrana vodních zdrojů, ochrana nerostného bohatství), z ochrany kulturních hodnot (KPZ, MPZ, VPZ, VPR), se stanovenými záplavovými územími.

Mimo střetů s limity využití území je hodnocen potencionální střet s návrhem územního systému ekologické stability neregionálního a regionálního významu.

Potencionální střety záměrů s vybranými limity využití území jsou hodnoceny z možného zásahu do území vymezeného limitem využití území, není hodnocen rozsah ani význam potencionálních střetů.

Označení záměru	Záměr - název	Střety, problémy
P 1	Komunikace	Lokální biocentrum Vedení vysokého napětí Záplavové území Labe Železnicí Kulturní památkou-jez
P 2	Cyklostezka v zastavěném území	Vedení vysokého napětí
P 3	Komunikace	Vodoteč Vedení vysokého napětí Lokální biokoridor
P 4		Záplavové území Labe Nemovitá národní kulturní památka
P 5		Vodovodní řad Ochranné pásmo hřbitova
P 6	Komunikace	Vodoteč

